

564

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΤΙΣΜΟΥ

1849.23

Η

Η ΦΑΤΙΜΗ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΩΡΑΙΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΟΦΕΛΙΜΩΤΑΤΟΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟΝ,

Ο πό

τοῦ οἰκοδιδασκάλου

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Β. ΤΣΙΜΑΡΑ.

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ή Η ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΛΑΚΙΣΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΞΟΥΡΙΟΥ

1866.

ΥΠΟΒΙΩΣΑΝΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ

Ιανουάριος 1844 Ημέρα

Ἄλγος δὴ καὶ εἰς τὰ ἀλλα μὲρ ἀποθλέπω, μᾶλιστα δὲ εἰς τὰς οὐκ ἀληθεῖς κατὰ τῶν συνιθῶν καὶ γίλων διαβολᾶς· οὐδὲ ὡρ ἥδη καὶ οἶκοι ἀνάστατοι γεγόρασι, καὶ πόλεις ἄρδηται πολώλαστι, πιτέρες τε κατὰ παῖδων ἐξεμάρτησαν, καὶ ἀδελφοὶ κατὰ τῶν γένογενῶν, καὶ παιᾶς κατὰ τῶν γειτανέρων . . . . Πολλαὶ δὲ καὶ φιλίαι συνεκόπησαν, καὶ οἶκοι συνεχέθησαν ἕπε τῆς κατὰ τὰς διαβολᾶς πιθανότητος.

(Λουκιανοῦ περὶ γῆς ἁδίως πιστεύειν τῇ διαβολῇ.)

ΤΑΙΣ ΣΚΙΑΙΣ

ΤΩΝ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ

ΟΜΗΡΟΥ, ΣΟΛΩΝΟΣ, ΠΕΤΡΟΥ

καὶ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ,

ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΠΑΤΡΙΚΗΣ ΣΤΟΡΓΗΣ

ΚΑΙ ΑΠΑΡΑΜΥΘΗΤΟΥ ΛΥΠΗΣ,

Ο ΔΥΣΠΟΤΜΟΣ ΓΕΝΝΗΤΩΡ

A. B. T.

ΤΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΔΕΛΤΟΝ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΞΟΥΡΙΟΥ

Συμπολιταί.

Δύω πράγματα εἰσὶ θαυμαστὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὰ μέγιστα καὶ τὰ ἔλαχιστα. Θαυμασταὶ π. χ. εἰσὶν αἱ Πυραμίδες τῆς Αἴγυπτου, θαυμαστὸς δὲ Κολοσσὸς τῆς Ῥόδου, θαυμαστὰ τὰ Πελασγικὰ κτίρια, καὶ τέλος πάντων λίαν θαυμαστὰ τὸ ἀπειρομεγέθη οὐράνια σώματα αὐτόφωτα καὶ ἑτερόφωτα· ἀλλὰ θαυμαστὰ εἰσὶ διὰ τὴν μικρότητά των τὰ ἀπειρα ἵχθυδια εύρισκόμενα ἐντὸς μικρᾶς ρανίδος καθαροῦ καὶ διειδοῦς ὅδατος, καὶ ἀνακαλυπτόμενα διὰ τοῦ μικροσκοπίου· θαυμαστὰ ἐπίσης καὶ τὰ μικρὰ καὶ ἀφανῆ ζωίδια κατοικοῦντα, ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων τῶν φύλων τῶν δένδρων καὶ τῶν πετάλων τῶν ἀνθέων· ἀλλὰ πολλῷ θαυμαστότερα εἰσὶν ἀκόμη καὶ τὰ ἔργα τοῦ περιφήμου γλύπτου Μυρμηκίδου, ὅστις κατεσκεύασεν ἀμαξίδιον τέθριππον καλυπτόμενον ὑπὸ τῶν πτερύγων μυίας· καὶ πλοιάριον ὑπὸ ἔκείνων μελίσσης.

"Ω τί ἔξαίσιον πρᾶγμα! Εἰς τὸ ἀμαξίδιον τοῦτο, βλέπει τις τοὺς τέσσαρας τροχοὺς, τὰς κνήμας των, τὸν ρυμὸν, τὸν δίφρον, τὴν ἄντυγα, τοὺς ὄχουμένους ἐν αὐτῷ ἀνθρώπους, τὸν ἡίοχον, τὰς ἡνίας, τοὺς ἵππους, τὰ φάλαρά των, κ. τ. λ. καὶ εἰς τὸ πλοιάριον τὰς κώπας, τὰ ὑπηρέσια, τοὺς οἰακας, τὸ ἀγκύριον, τὰ ἀπόγεια, τὰς δούνας, τοὺς ἴστους, τὰς ἀποβάθρας, τὸν πρωρέα, τὸν γαύκληρον, τοὺς ἐρέτας, τοὺς ἐπιβάτας, καὶ πλεῖστα ἀλλὰ πορχυμάτα· καὶ ταῦτα κατεσκευασμένα, μετὰ ἐντελεῖσθαι μεγάλης ὑπὸ ἀνθρωπίνης χειρός.

Εἰς τρόπον ὡστε, ἐὰν συγχρίνωμεν τὰ μέγιστα μετά τῶν ἐλαχίστων, ἐκπληρόμεθα εἰς τὰ μὲν διὰ τὸν ἀπειρόμετρον ὅγκον τῶν, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον εἰς τὰ δὲ, διὰ τὴν μικροτητά τῶν, καὶ διὰ τὸ πλήθος τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμπεριεχομένων ἀντικειμένων. Καὶ τῷ ὄντι εἰς τὰ μικροσκοπικὰ ἀντικείμενα ἔχομεν εἰς δλίγιστον ὅγκον, καὶ μεταφέρομεν ὅθεν βουλόμεθα ὅχλον πραγμάτων, καὶ δυνάμεθα ἄνευ κόπου καὶ δυσκολίας οὐδεμίας, νὰ τὰ παρατηρῶμεν, νὰ τὰ ἔξετάζωμεν, νὰ τὰ σπουδάζωμεν, καὶ νὰ εὐχαριστῶμεν τὴν περιέργειάν μας, καθὼς καὶ ἐκείνην τῶν ἄλλων.

Ἄλλὰ ποῖος π. χ. δύναται νὰ μεταφερθῇ εἰς τὰ ἀμμώδη παράλια τῆς Ἀφρικῆς, διὰ νὰ ἰδῃ τὸν Γίγαντα τῶν δένδρων Βασοβά; Ποῖος ἥμπορεῖ νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἵνα ἰδῃ τὰς παμμεγέθεις Πυραμίδας της; ή εἰς τὴν Ρόδον ἵνα ἰδῃ τὸν τότε κολοσσόντης;

Τοῦτο εἶναι δύσκολον, καὶ εἰς πολλοὺς σχεδὸν ἀδύνατον, ὡςε τὰ μικρὰ πράγματα ἔχουσι χάριν μεγαλητέραν, διότι καὶ εὔμετακόμιστα εἰσὶ, καὶ πολλῷ θαυμαστότερα τῶν μεγίστων, διότι εἰς δλίγιστον ὅγκον ἐμπεριέχουσι πλεῖστα θυμαστὰ πράγματα, καὶ πολλάκις τόσα, ὃσα περιέχουσι καὶ τὰ μέγιστα. Τέλος πάντων ὁ κορυφαῖος τῶν ῥητόρων Δημοσθένης, ὅτε ἐθεάσατο δημαρχῶν τινας ἀφυῆ, μέγα βοῶντα, εἶπεν ἀλλ' οὐ τὸ μέγα εὗ ἐστὶ, τὸ δὲ εὖ μέγα!

Λοιπὸν καὶ ὑμεῖς προσφιλεῖς ἀναγνῶσται μου, δὲν πρέπει ν' ἀποβλέψητε εἰς τὸν ὅγκον τοῦ βιβλιαρίου ὅπερ σᾶς προσφέρω, ἀλλ' ἐὰν εἰς ἐλαχίστον ὅγκον περιέχει τόσας ὡφελείας, ὃσας ἄλλα πολλά μείζονα δὲν περιέχουσιν. Καὶ τότε τὸ βιβλιάριόν μου, ὡς περιέχει πολλά καὶ

καλὰ πράγματα εἰς μικρὸν ὅγκον εἶναι θαυμαστότερον τῶν μεγάλων, καὶ ὡς καὶ δὲν, κατὰ τὸν Δημοσθένη, ἐστὶ καὶ μέγα. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ βιβλίου ἴκανῶς εἴρηται· ὅσον δὲ διὰ τὴν γλώσσαν, ἔγραψα μὲ ἐκείνην, ἦν ἥξευρα, καὶ εἴτε καλὴ, εἴτε κακή, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὴν δεχθῆτε διὰ καλήν· καὶ νὰ φανῆτε ἐπιεικεῖς εἰς τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις μου.

Ἐρήω σθε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Β. ΤΣΙΜΑΡΑΣ.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΤΙΣΜΟΥ

E

И ФАТИМЫ.

Εγένετο δηδη ὑπό τινων ἡ ἀρίστη παρατήρησις, ὅτι τὰ κάλ-
λιστα καὶ μέγιστα θεάματα ἵκαναν νὰ ἐλκύσωσιν ἐφ' ἔαυτῶν
τὴν περιέργειαν καὶ τὴν σκέψιν, παρήγθησαν εἰς ἡμᾶς, οὕτως
εὐπεῖν, ἐκ τοῦ κόλπου καὶ κέντρου σκοτεινοτάτης νυκτός. Οἱ
καιροὶ βαθυτάτης ἀμαθείας, καὶ ἀμυδροτάτου βαρβαρισμοῦ, ἔφε-
ρον, εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τοῦτο, ὡραῖον τινα φωτισμὸν, διὸ οἱ
ἀρχαιότατοι αἰῶνες τῷ ἀνθρωπίνῳ ὄφθαλμῷ ἐκτεθειμένοι, ως
λαμπραὶ ἐποχαὶ ἐντίμου μετατροπῆς, δὲ ἡς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦ-
μα τοσοῦτον ἀνέζωπυρώθη, οὐδέποτε ἡδυνήθησαν εἰς τὴν δόξαν
τῶν ἡμερῶν των νὰ δώσωσιν. Οὐχ ὑπῆρξεν μύνον εἰς τὰ ὠραῖα
ἔτη, οὔτε ἐπὶ τῆς ὄνομαστῆς βασιλείας τοῦ σεβαστοῦ Αὐγούστου
Φραγγίσκου τὸ εὐκλεές τάγμα τῶν ἱπποτῶν, ἐξ οὗ δίκην πλημ-
μυρίδος, ἀναβλύζουσι πράξεις τόσον πολύκροτοι, διὸ δικαίως θεε-
λον φθονήσειν οἱ ἀρχαῖοι Ἐλληνες καὶ Ρωμαῖοι.

Περιορίζουμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ διαδράμωμεν τὰ χρονικὰ τῆς Γαλλίας. Μὲ ποίας ἔξόχους εἰκόνας ἀνδρείας, γενναιότητος, εὐγενείας φυχῆς, θαυμαστῶν θυσιῶν σγεδὸν ὑπερφυσικῶν, ἐκπλήκτει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὁ αἱών τῶν ἱπποτῶν. "Ο πόσον καλῶς ὁ Ἰππότης, μετὰ ζήλου ὄντως ἡρωικοῦ, ὑπεστήριζε τότε τὰ δικαιώματα τῆς θρησκείας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀνθρωπότητος!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
από την ιστορία και την αρχαιότητα της!
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

Οι ἄλιοι εὑρίσκονται πάρ' αὐτῷ στήριγμα, οἱ ὄρφανοι πατέρα,
ἡ δικαιωσύνη ἐκδικητήν.

Τὸ δεῖλὸν καὶ ἀπόλεμον φῆλον, οὐ τὴν φύσικήν τε καὶ θε-
κὴν ἀδυναμίαν, βλέπομεν ἐκτεθειμένην εἰς τὰς προσβολὰς τῆς
βίας καὶ τολμηρίας, κατέφευγε συνήθως ὑπὸ τὴν αἰγίδα Ἰππό-
του τινὸς, μετὰ τῆς αὐτῆς πίστεως, μεθ' ἣς ἡθελε καθικετεύει
τὴν βούθειαν τῶν βομβῶν. Τοῦ χάριν πέπρωται, ὥστε δὲ ἵδε τῆς
καταχρήσεως νὰ προσκολλᾶται εἰς τὸ ἀγνότερον ἀγαθόν; Διὰ
ποιὸν παράδοξον εἰμαρμένον ἡ ὠραιωτέρα ἐπινόησις ἢν δὲ ἀνθρώπι-
νος νοῦς ἄχρι τοῦ νῦν ἐφαντάσθη, τοσοῦτον αὖθις ἡλλοιώθη,
ἔξουθενισθη, κατεστράφη, ὡς ποταμὸς, ὅστις ἀργυροειδῆς καὶ
ροώδης εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ πηγὰς, εὐθὺς πληροῦται βρεβέρου,
πτωχεύει, γίνεται εὐκαταφρόντως ῥύαξ, ἀπολήγων καὶ ἀφανι-
ζόμενος εἰς ἰλύεντα τενάγην; Τὰ πάντα λοιπὸν παρελεύσονται
καὶ ἀπολοῦνται! Τοιοῦτος δὲ ἀμετάκλητος τῆς φύσεως νόμος!
Ἐν τούτοις μὴ χρονίζωμεν εἰς ματαίας θρηνώδιας περὶ τῆς τύ-
χης τῶν Ἰπποτῶν· φρονίμῳ ἔστι νὰ παρηγορώμεθα εἰς τὰς ἀνε-
πιανορθώτους ἀπωλείας. Ἐπεὶ καὶ ἀδύνατον ν' ἀναζωάσωμεν σύ-
στασιν τοσοῦτον εὐγενῆ καὶ ὡφέλιμον, πειρώμεθα τούλαχιστον
νὰ διαγράψωμεν τὴν εἰκόνα αὐτῆς.

Καθηδυνόμεθα νὰ ἀτενίζωμεν τοὺς ὄφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν εἰκο-
νογραφιῶν τῶν πρωσφιλῶν μας, οὓς δὲν δυνάμεθα νὰ κατέχωμεν.
Ίδούν ἐνδιαφέρουσα περιγραφὴ τῶν Ἰπποτῶν. Η σκηνὴ συμβαί-
νει ἐν Ἰσπανίᾳ τούτεστιν εἰς χώραν ἔνθα αὐτοὶ μᾶλλον διέπρε-
ψαν καὶ ἐδοξάσθησαν.

Μεταξὺ τῶν Ἰσπανῶν Ἰπποτῶν διεκρίνετο ἴδιως, ὁ Δὸν Κά-
ρολος Ὁρναδέζης. Εἶληρεν μεγίστην δόξαν εἰς πλείστας μάχας,
ἐν αἷς οἱ "Αραβες ἀνεγνώρισαν τὴν αὐτοῦ ὑπεροχήν. Η Γρανάδα
ἥν ἔτι ὑπὸ τὸν ζυγὸν αὐτῶν, καὶ ἐθασίλευεν ὁ Ἀδαλῆς ὁ ἐπι-
καλούμενος Μικρός.

Δύο οἰκογένειαι λίαν γνωσταὶ ἐν τῇ Ἰστορίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα
Ζέγροι καὶ Ἀβενσαρράγαι, ἔζκαλαν ἐν τῷ βασιλικῷ μανιωδεῖς

δικροστασίας, αἵτινες βεβαίως ἐπετάχυνον τὴν ἀπαίσιν ἐποχὴν
τῆς παντελοῦς πτώσιος του.

Ο Ἀλέιν Ἀμέτης, καρυφαῖος τῶν Ἀβενσαρράγων ἐκμετάσε-
διὰ τῶν ὅπλων γῆν τινα ἀνήκουσαν προφρανῶς τῷ Δὸν Καρόλῳ,
ἔνθα ἔξετέλεσε τὰς ὡμοτέρας βιαιοπραγίας, οὐδόλως ἐπιτρεπτο-
μένας, οὔτε ὑπὸ τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου· τοῦ δικαίου τούτε-
στιν, ὅπερ ἀντίκειται τῷ πνεύματι τῆς Θέμιδος καὶ τῆς Φιλαν-
θρωπίας. Προσέδρομεν εἰς ἄμυναν τῆς Γλαύνης, καὶ ἀνεμετρήθη
εἰς πολλὰς ἔξοδους μετὰ τῶν ἀνδρειοτέρων Ἀράβων, τῇ ἐλπίδῃ,
ὅτι ἡμέραν τινὰ ἡ τύχη ἡθελε τῷ παρουσιάσῃ σὺν τοῖς ἄλλοις
καὶ τὸν Ἀλέιν Ἀμέτην ἀλλ' ὁ ἐπ' ἀνδρειᾳ καὶ πολεμικοῖς ἀν-
δραγαθήμασι περιβότος οὔτοις πολεμιστής, οὐδέποτε εὐρέθη εἰς
τοιαύτας συμπλοκές. Ο Δὸν Καρόλος ἀπεφάσισε νὰ τὸν προκα-
λέσῃ εἰς μονομαχίαν ἐντὸς περιβόλου, ὅτε συμβάντι περιεχόμε-
νον εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Ἀράβων, ἡνάγκασε τὸν Ἰσπανὸν ν' ἀνα-
στείλῃ τὸ σχέδιόν του. Ἡν δὲ Ἀδαλῆς ἐκ τῶν δεσποτῶν ἐκεί-
νων, οἵτινες ἀποκαμόντες ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ των, ἐπιδιώκουσιν ἐν-
τῷ κύλπῳ τῆς ἡδυπαθείας, θωπευτικὴν ἀμοιβὴν εἰς τὴν ἀπολε-
σθεῖσαν δόξαν καὶ ἔξηπτελιμένην ἴσχυν των. Τὰ πάντα προύμ-
νυν αὐτῷ ἀπαίσον μέλλον, οὐ τὴν λυπηρὰν εἰκόνα ἐπειρᾶτο νὰ
ἀποκρούσῃ.

Διάδροχος καὶ τακερὸς ὑπὸ ἔρωτος, ἐνησχολεῖτο μόνον ἵνα ἀ-
ρέσκει τῇ λατρευτῇ συζῆγῳ τῷ· ὥλιγώρει δὲ τοῦ κινδύνου καὶ
τῆς τρικυμίας ἥτις ἐπατάγει ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του. Ἐφαίνετο
τῇ ἀληθείᾳ δὲ τὸ Φατίμην ἐδικτύων τὴν μέθην τοῦ θελεκαρδίου
πάθους του· ἡ φύσις τῇ ἐπιδαφίλευσε τὰ δώρα της· εἰς τὰ ἀκα-
ταμάχητα γόντρά της ἥνωνε ψυχὴν εὐγενῆ, ἔρωτα τῶν καλῶν,
καὶ ἀπαράμιλλον καλλιτεχνικὴν δεξιότητα. Εἶναι πασίγνωστον,
ὅτι οἱ "Αραβες ἔχρημάτισαν ἐπὶ πολὺν χρόνον διδάσκαλοι καὶ
Ἀριστοτέχναι ήμῶν. Η ὠραιότης αὐτῆς ἦν τόσον πολυθρύλλητος,
ὅστε πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων Ἰπποτῶν εἰς τοὺς περιφήμους ἀγω-

ΙΑΚΩΒΑΤΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἡ Γρανάδα διέσωζεν ἀκόμη τὰς τέρφεις, ἃς οἱ Ἀραβεῖς εἰθίζουν
νὰ διαχέωσιν εἰς τὰς πολυδαπάνους διασκεδάσεις τῶν· καὶ τὴν
τέχνην τῆς ἐρωτοτροπίας, ἡς ἡ Ἰσπανικὴ Λύλη ἐφύλαξε τὰς χάριτας. Ὁ Ἀβδαλῆς ὅθεν ἀποφασίζει ἵνα προσφέρῃ παρομοίαν
λαμπρὰν ξεφάντωσιν ἐν Γενεραλίφῃ (α), οἰκήσει θελκτηρίῳ, ὄλγον
ἀπεχούσῃ τῆς πρωτευούστης. Οἱ κῆποι πρὸ πάντων ἦσαν θαυ-
μαστοί· ὥρῶντο ἐν αὐτοῖς ὥραιότατα ἀνθη, ἐπνέοντο θελκτικώτα-
τα ἀρώματα καὶ μῆρα θεσπέσια. Περιείρων ἐντὸς τερπνῶν δα-
σοδίων ἐλικοειδεῖς καὶ καλλιρόοι ῥύακες διειδῶν ὑδάτων, ἀτινα-
μετὰ ταῦτα ἀθροιζόμενα εἰς χειράρροις ἐσχημάτιζον ὥραιοτά-
τους καταράκτας, ἐπιχαρίτως καὶ ποικιλοφόρφως περιφραντίζον-
τας. Τὰ ὅρη τὰ περιστοιχίζοντα τὸ ἐπίπεδον, ἐν ᾧ κεῖται ἡ Γρα-
νάδα, προσέφερον θέαμα ἐκπληκτικώτατον εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυ-
φὰς τῶν, ποικιλλομένας μυρίαις χροιαῖς, πολυπλασιαζομένας ἐ-
πάπειρον πρὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου.

Ἐν τούτῳ τῷ δυσπροσίτῳ ψυχαγωγίᾳ, ὁ Ἀβδαλῆς εἶχε προσδι-
ορίσει τὴν διαιμονὴν τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ ἔρωτος· ἦν ἀφιερωμένον
εἰς τὴν ποθητήν του Φατίμην, ἐπειδὴ ὁ Μονάρχης μόνον ἀνε-
γνώριζε καὶ ἐλάτρευε τὴν Σουλτάνην βασιλισσαν. Τὰ δὲ τείχη,
κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἀράβων, ἦσαν πλήρη ἐπιγραφῶν εἰς τιμὴν της
Ίδού τινες, αἵτινες δίδουσιν ἰδέαν περὶ τῆς θερμῆς φαντασίας καὶ
ποιητικότητος ἔκείνων τῶν λαῶν.

Ἄστραπτει ἡ αὔγοῦλα, λάμπει τὸ ρόδον,
Ζῶσι στὸν κόσμον μίαν στιγμὴν.
Ἄλλὰ Φατίμης τὰ θεῖα κάλλη
Ἔσονται αἰωνία επὶ τὴν γῆν.

Πάντα λατρεύουν καὶ προσκυνοῦσιν,
Ἐδὼ Φατίμην ἔχουν θεάν·
Δὲν μ' ἔξιππάζουν τὰ μεγαλεῖα,
Ἴσχὺν δὲν ἔχουν σὲ μὲ καμιαν.

(α) Γενεραλίφῃ σημαίνει, εἰς τὴν ἀραβικὴν διάλεκτον, οἰκία τοῦ ἔρωτος, τοῦ χοροῦ καὶ τῆς ἡδονῆς.

Σὰν τῆς θαλάσσης τ' ἄγριον κῦμα,
Ορμάει ἐπάνω μας ἡ δυστυχία·
Πλὴν τῆς Φατίμης ἡ ώραιότης,
Θὰ μ' ἔχει εὐδαιμονα παντοτεινά.

Ἄχνει πάραυθα καὶ ἀποθυήσκει
Τὸ εὔσμον ρόδον εἰς τὰ κλαδιά·
“Οτε Φατίμη τὴν κοκκινάδα,
Ταῖς χάρες ἴδη καὶ τὴν θωρά.

Ίδε τὰ χείλη της τὰ κοραλλένια,
Μαργαριτάρια βαστοῦν λευκά·
Πόσον μ' εὐφραίνουν νὰ τὰ χυττάζω!
Τί γλυκύ μέλι τρέχει ἀπ' αὐτά!

Σὰν τῆς κιθάρας τὴν ἀρμονίαν,
Ἐχει ἡ Φατίμη γλυκεῖαν φωνή·
Απὸ τὸ στόμα της κρίνων κ' ίάσμων
Βγαίνουν εὐώδεις μόσχων ἀτμοί.

Ανοίγουν ρόδα ὅθεν πατήσει,
Φέρνει παιγνίδια γέλοια, χαρά·
Σ' ὅλον τὸν βίον θάμαι πιστός της,
Θὰ τὴν λατρεύω παντοτεινά.

Μόνη ἡ Φατίμη στὰ τόσα πάθη,
Νὰ ζῶ μὲ κάμνει βίον τερπνόν·
Μοῦ μεταβάλλει τὸν πικρὸν κόσμον,
Σένα παράδεισον ἀληθεινόν.

Παύουν τὰ κάλλη, παύει ἡ ζωή μας,
Εἰς ἀθλιότητας σχεδὸν περνᾷ·

Χάρονται πάντα σὰν τὸ χορτάρι
Ποῦ τὸ μαρανεῖ ἡ ξυρασία.
ΙΑΚΩΒΑΤΗΝΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Τὸ πνεῦμα τῆς διηγονίας ἐκκαυθὲν μεταξὺ Ζέγρων καὶ Ἀθεναράργων, ἀνεφλέχθη μετὰ πλείονος ζέσεως. Μεταξὺ πάντων τῶν παθῶν ἀτινα διασπαράττουσι τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὃ φθόνος ἐστὶ πάθος φλογερώτατον καὶ ἀκρότεστον. Οἱ Ζέγροι δὲν εὐρεστοῦντο γὰρ βλέπωσι μόνον τὸν Ἀλεῖν Ἀμέτην νὰ δυστυχῇ, ἀλλὰ ἡθελον ἔτι νὰ σύρωσιν εἰς τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ ἀπασαν τὴν οἰκογένειάν του. ἐζήτουν ἀποκλειστικῶς τὴν καταστροφήν της ἐπίστευον δὲ ὅτι εὗρον τὴν εὐκαιρίαν, καὶ ἐπειρῶντο νὰ ὠφεληθῶσι ἐξ αὐτῆς μεθ' ὅλης τῆς ἀπλοτίας, ἵνα οἱ αὐλικοὶ αἰσθάνονται, ὅτε βούλονται νὰ ὑπεσκελίσωσι καὶ ἀφανίσωσι τοὺς ἀντίζηλους των.

Ἡ Φατίμη μίαν τῶν χαροποιῶν ἔκείνων ἡμερῶν, καὶ ἡνὶ ἡ αὐλὴ διέμενεν ἐν Γενεράλιφη, ἀφ' οὗ ἐδοκίμασε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ διέλθῃ ἔκείνους τοὺς θελκτηρίους κήπους, ὑπῆρχεν ν' ἀναπαυθῇ εἰς ἐν δῷμά της, ὅπερ, ἀκολούθως, καὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνων, ἐκλήθη τὰ κάλλυντρον τῆς βασιλίσσης. Ἐκειτο αὐτὸς εἰς θέσιν τερπνοτάτην, ὅθεν ὁ ὄφθαλμὸς ἐξετείνετο εἰς εὐδαιμόνα περιφέρειαν εὐχρόων παραλίων καὶ εἰς ποικιλογραφικὰς θέας κυμαινομένων σταχυοφόρων πεδίων, περιεστοιχίζοντων τὴν Γρανάδαν. Περὶ ἐν εἶδος δωματίου ἡνεῳγμένου πανταχόθεν, ἐδέσποζεν ὑπερμεγέθης ἐξώστης, στρογγόμενος ὑπὸ μαρμαρίνων κιόνων, κύκλῳθεν κοσμουμένων ὑπὸ δάσους θρυσιῶν καὶ ῥόδων..

Ἡ Σουλτάνη περικυκλωμένη ἐκ κυμβίων ὡραίου ἀνατολικοῦ γρανίτου, ὅθεν ἀδιαλείπτως ἐξητυίζοντο εὐωδέστατα ἀρώματα, ἐφαίνετο θεά τις ἐλθοῦσα νὰ κατοικήσῃ ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς. Ὁ Ἀλεῖν Ἀμέτης θαρσήσας εἰς τὴν εὔνοιαν, ἥν ἔχαιρεν ἀλλοτε παρ' αὐτῇ, τολμᾶ νὰ εἰσέλθῃ ἐκεῖσε, καὶ γινώσκων τὴν δύναμιν ἥν ἡ Φατίμη εἶχεν ἐπὶ τοῦ Μονάρχου, πρησπίτει εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς. Ἀνασσα, ικετεύω ἡμᾶς, ὡς το μόνον μου ὑποστήριγμα. ὑπερίχυσαν αἱ σκευωρίαι τῶν ἔχθρῶν μας, καὶ ἡδυνήθησαν ἀναξίως νὰ μοὶ ἀφαρέσσωσι τὴν χάριν τοῦ βασιλέως, ὡς ἀφ' ἔτερου ἡξεύρετε πόσον εἰμὶ εὔνοις! Τί κάμνετε Αμέτη; Εγειρόμην, εγειρόμην ἐάν μᾶς φωράσῃ τις, ἀμφότεροι απηλώλαμεν. Ὁ Ἀλεῖν Ἀμέτης

τὴν ἐνθαρρύνει, καὶ ἡ Σουλτάνη ὑπόσχεται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἐπιφρόήν της, ἵνα ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ ἡγεμόνος.

Τρέχει τῷ ὄντι ἵνα ζητήσῃ τὸν βασιλέα, ἀποφασισμένη νὰ τῷ ὅμιλήσῃ ὑπὲρ τοῦ Ἀμέτη· ἀλλὰ ποιά ἡ ἐκπληξίς της, ὅτε ὁ Μονάρχης τῇ δεικνύει μεγίστην ταραχήν! Διστάζει ὅθεν ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα· καὶ μόλις προφέρει τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμέτη, ἀκούει νὰ τῇ λέγει ὁ βασιλεὺς, μετὰ τόνου τραχέως καὶ ἀπειλητικοῦ. Παῦσον ἀπίστος γυνὴ, γυνὴ ἀναξία τοῦ ἔρωτός μου, νὰ τολμᾶς νὰ κηρύττησαι ὑποστήριγμα ὑπηκόου τοσοῦτον τολμηροῦ καὶ Ἱεροσύλου, ὃστε νὰ ἐπιθυμήσῃ τὴν σύζυγον τοῦ Δεσπότου του. Ἀθλία! Ἡ ἴδια ὑπηγήρευσας τὸ θέσπισμα τῆς προγραφῆς καθ' ὅλης ἔκείνης τῆς οἰκογένειας, ἥν πάντοτε βδελύττουμαι· καὶ ρὸς ἐστὶ νὰ ἐκραγῇ ἡ ἐκδίκησίς μου, ἡ μᾶλλον νὰ φανῇ ἡ δικαιοσύνη μου. . . . Τὶ λέγεται, βασιλεῦ; . . . . Ὁ Ἀλεῖν Ἀμέτης . . . .

— Διετάχθη ἡδὴ ὁ θάνατός του . . . . βασιλεῦ, εἶναι ἀθώος — Τὸν εἶδον πρὸ τῶν ποδῶν σου . . . . Ἰκέτευεν ἵσχυν . . . . ἥν δὲν ἔχω πλέον! Ἄ ἐννοῶ κάλλιστα, κάλλιστα τὸ γνωρίζω! Ἐξήτει ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν παρὰ σου εὔνοιαν.

Οἱ Ἀδδαλῆς δὲν ἀκροᾶται, δὲν βλέπει πλέον τὴν Φατίμην περιπτυσσομένην ματαίως τὰ γονατά του, καὶ πληρυμαρίζουσαν αὐτὰ μὲ δάκρυα· μόνον ἀποδλέπων τῇ ἀγρίᾳ αὐτοῦ ὑπερηφανίᾳ καὶ τῷ καθυθρυσμένῳ αὐτοῦ ἔρωτι, ἀποπέμπει μετ' ὄργης τὴν Σουλτάνην, μάτην διαμαρτυρούμενην τὴν ἀληθῆ ἀθώτητά της καὶ τὴν τοῦ δυστυχοῦς Ἀθενσαρόβραγα. Εἰς τῶν ἀθλίων καὶ δολιοπλόκων αὐλικῶν, οἵοι συγχάκις εὑρίσκονται παρ' ἡγεμόσιν, εἴχε κατασκοπεύσει τὸν Ἀλεῖν Ἀμέτην, καὶ ἀνέφερεν εἰς τοὺς Ζέγρους, ὅτι εἶδεν αὐτὸν γονυκλινὴ ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης. Ἀνυπομόνως ἐπιθυμούντες νὰ ὠφεληθῶσιν, ἐκ ταύτης τῆς ὡραίας ἀνακαλύψεως, ὑπῆρχεν εἰθὺς νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Μονάρχην.

Βασιλεῦ, περιεγράψαμεν ὑμῖν τοὺς Ἀθενσαρόβραγας ὡς ὑπηκόους φιλαδέλφους, οἵτινες μὴ ἀρκούμενοι νὰ μεταχειρίζωνται τὸν ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ, οἵτως αγοράζωσι σιδόν, εἰς δυνατὸν, μέχρι τοῦ θρόμουσεο ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

να, θέλουσιν ἀκόμη νὰ σᾶς ἀφαιρέσωσι καὶ τὴν καρδίαν τῆς θαυμάσσου.

Οἱ παράνομοι αὐλικοὶ ἐκθέτουσι τὸ ἱστορικὸν τῆς κατηγορίας τῶν εἰς τὴν πρώτην λέξιν τῶν, ὁ Ἀβδαλῆς ζέων ὑπὸ μανίας, ἀφῆκεν τὴν Γενεραλίφην, καὶ ὑπῆργεν ἵνα κλεισθῇ εἰς Ἀλάμβραν (ἢ τοῦτο ἀνάκτορον τῶν Ἀράβων παρὰ Γρανάδαν.) Ἐκεῖ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ ἀτίμων καὶ αἰσχρῶν κατηγόρων, ἀνεπέτασε τὰ ὅτα εἰς πᾶσαν πονηρὰν εἰσήγησιν καὶ διαβολὴν, καθὸ ὀλίγον χρειάζεται ἵνα ἐγγύσῃ τις τὸ δηλητήριον εἰς καρδίαν τηκομένην ὑπὸ θυμηρόου ζηλοτυπίας· ἡ τοῦ Ἀβδαλῆ τὸ ἔπινεν χανδόν. Ἡ Σουλτάνη μάτην ἔζητε νὰ τὸν εἴδῃ, καὶ νὰ τῷ δικαιαιολογηθῇ· πᾶσα μετ' αὐτοῦ συνέντευξις τῇ ἦν ἀπογορευμένη! Τέλος ἐθεσπίσθη ὁ θάνατος τοῦ Ἀλβίν· ἀμέτου καὶ ἀπάστης τῆς οἰκογένειας του· λαμβάνετε τὸ μέτρον νὰ αὔξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν φρουρῶν, ἔπειτα προσκαλέσας τὸν δημόσιον στέλλει νὰ φέρωσι τοὺς Ἀβενσαρράγας, οἵτινες μὴ προαισθανόμενοι τοῦ ἐπικειμένου θανάτου τῶν, εἰσέρχονται ἐνταῦθα ἀνὰ εἰς, καὶ ἄμα εἰσάγονται εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς αὐλῆς τῶν λεόντων ἀποτέμνονται αἱ κεφαλαὶ τῶν ὑπὸ τοῦ φρικικοῦ σιδήρου, καὶ μετὰ ταῦτα φέρονται ἐντὸς μεγάλου ἐξ ἀλαβάστρου κρατήρος, ὑπάρχοντος ἄχρι τοῦ νῦν, ἐν τῷ μέσῳ ἐκείνης τῆς αἰθούσης. Ὁ κρατήρος περιέχων πέντε καὶ τριάκοντα ἑκαπτυνεόσας κεφαλὰς, εὐθὺς ἐπλημμυρίσθη πανταχόθεν αἴματος μετὰ τοῦ φρικικωδεστέρου τρόπου. Πάντες οἱ Ἀβενσαρράγαι ἤθελον ὑποστῆ τότε ὄμοιάν τύχην καὶ οὐδὲὶς ἤθελε διαφύγει τὴν σκληρὰν σφαγὴν, ἢν ὁ Θεὸς ὁ βοηθῶν πάντοτε τὴν ἀτυχῆ ἀθώτητα, δὲν ἤθελεν ἐπιτρέψει, ὃστε ἀνδράποδόν τι ἀκολουθήσαν ἀόρατον τὸν Δεσπότην, νὰ ἡ μάρτυς τῆς φρικτῆς ἐκείνης δολοφονίας· εὐρὼν μέσον νὰ ἐκφύγῃ τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων, ἔδραμε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐπιλοίπους ἐκείνης τῆς ἀξιοδακρύτου οἰκογένειας.

Οἱ Ἀβδαλῆς διατάττει νὰ φέρουσι τὴν Σουλτάνην βασίλισσαν· μόλις δὲ τὴν βλέπει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης· κύρταξε, τῇ λέγει, παρατήρησε, ἐάν δύναμαι νὰ ἐκδικηθῶ· πηγαίνει νὰ θεωρήσῃ τὴν κεφαλὴν ἐκείνου διτὶς εἰς τὸ πρόσωπόν

ρω, μὲν ἔξι βρισκεν. Εἰς τούτους τοὺς λόγους τοῦ Δεσπότου, τρέχουσιν ἀμέσως οἱ ράβδοιχοι καὶ φέρουσιν εἰς τὰς χεῖρας τῆς Φατίμης τὴν αἰμόφυρτον κεφαλὴν, ἵνα τὸ ἀνοικτὸν στήρα ἐφείνεται ὅτι ἴκετευει εἰσάτι τὴν θείαν δίκιην. Φρίττουσα ἡ ἡγεμονὶς ἀποβάλλει ἔκεινο τὸ ὑπόμνημα τῆς ὡμότητος τοῦ συζύγου της, ἀναβοῶσα, οὐαὶ εἰς ἐσὲ, διτὶς ἐμολύνθη διὰ τῆς βιδελυρωτέρας σφαγῆς! Ὁ Ἀβδαλῆ ἔχεις αἷμα ἀθῶν· τρέμε! Ὁ Ἀβδαλῆς παραφερόμενος ὑπὸ τῆς μανίας του, ἔλκει τὴν ἀκινάκην, καὶ ἀνατείνει αὐτὴν ὡς ἔκεινο παίση τὴν δυστυχῆ Σουλτάνην ἀλλ᾽ ὁ σκληρὸς, πίπτουσα λειπούχημένη, δὲν τολμᾷ νὰ τὴν πλήξῃ, καὶ περιορίζεται μόνον νὰ διατάξῃ, ὅπως τοῦ ἀφαιρεθῇ ἐμπροσθέν του καὶ ἐλχθῇ εἰς τὸ νὰ διατάξῃ, ὅπως τοῦ ἀφαιρεθῇ ἐμπροσθέν του καὶ ἐλχθῇ εἰς τὸ δεσμοτήριον. Τὰ ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου καταστροφῆς σωθέντα λειψάνα τῶν Ἀβενσαρράγων, τρέχουσι πρὸς τοὺς φίλους των, τοὺς συναθροίζουσι, τοὺς πληροῦσιν ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς ἐκδικήσεως. "Ηδη ἔξιστραπτον τὰ ὄπλα, ἥδη ὑψοῦται ἐν τῷ ἀέρι γενικὴ θορυβώδης κραυγὴ· προδοσία! προδοσία! ἀποθανέτω ὁ Ἀβδαλῆς, ὁ δολοφόνος τῶν Ἀβενσαρράγων.

Οἱ λαὸς ὑπεραγαπῶν ἐκείνην τὴν οἰκογένειαν κυρήτεται ἀναφανδὸν ὑπὲρ αὐτῆς. Τέσσαρες καίδεκα χιλιάδες Ἑιρήρεις διασκορπίζονται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Γρανάδας, ἐπαναλαμβάνοντες ἀποθανέτῳ ὁ τύραννος. Ὁ ἀνότος Δεσπότης, βεβουθισμένος ἐν τῷ πύρῳ αὐτοῦ, ὡς θηρίον ἐν τῷ φωλεῷ του, ἤγριός εἴτι τὸν θύριον, καὶ ἔθελγετο μετὰ τῶν Ζέγρων εἰς τὸ σκληρὸν θέαμα τῆς παρανόμου του ὡμότητος, ἢν ὅθει τοσοῦτον, ὥστε ν' ἀτυμάζῃ καὶ ἔξυθρίζῃ ἐκεῖνα τὰ ἀθλα κρανία, κολυμβῶντα ἐν τῷ αἴματι των ὅθει θύριος μέγας πλήττει τὸ οὖς αὐτοῦ, καὶ ἐπει ὁ φόβος ἐνυπάρχει πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν τῶν πονηρῶν βασιλέων, περίτρομος γενόμενος, διατάττει νὰ κλεισθῶσιν αἱ θύραι τῆς Ἀλάμβρας· Ἀνότος προφύλαξις! φέρονται ἐκεῖσε καύσμοι ὑλαι, ἀπτεται εἰς αὐτὰς τὸ πῦρ, ὅπερ ἀναφλογίζόμενον εἰς ἐπιμήκεις καὶ ἀχαγεῖς δίνας λυμαίνεται τὰ πάντα. Ὁ Ἀβδαλῆς ἀναγνωρίζει, πλὴν τούτου αὐγά, ὅτι εσφυττέται νὰ ἐνδώσῃ εἰς ὀλεθρίους συμβουλάς· ἰδοὺ διπτὶς οἱ συρλοὶ κυναργοί, πάντοτε τυμωροῦνται διὰ τὰ πταίμογειον ἀνεστρίου

σματα τῶν εὔγοουμένων των. Ἰνα κατασταλῇ ἡ ταραχῇ, ἐξάγεται τῆς εἰρκτῆς ἡ Σουλτάνη, ἥτις δὲν ἡδυνήθη νὰ καταπραύνῃ τὸν ἀποτεθηριωμένον καὶ μανικὸν λαόν· δὲν εἶναι ἄνθρωπος ὃν καταδιώκειν, ἀλλὰ τίγρις διψώσα ἀνθρώπινον αἷμα· θέλομεν νὰ τὸν ἀποκτείνωμεν, νὰ τὸν κατακερματίσωμεν. Ο Μυλακένης, γέρων σφόδρα πολιὸς καὶ αἰδέσιμος, ὅστις παρητήσατο τὸν θρόνον ἐλπίζων ὅτι ἡ παρουσία του θήλει τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὸ καθηνουσιν αὐτὸν εἰς τὰς χειράς των, καὶ ὑφοῦντές τον ἀναβοῶσιν· Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἡμῶν, μόνον αὐτὸν θέλομεν. Κήτω ὁ Μυλακένης, καὶ ἀφίσαντες αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ σωματοφυλακῆς ἵκανῆς νὰ τὸν ἔπερασπίζῃ, τρέχουσι νὰ εὔρωσι τὸν Ἀβδαλῆ, διὸ δὲν εὔρισκουμῶσιν ἐκεῖσε· οἱ Ζέγροι τοὺς ἀμφισθητοῦσι τὴν εἰσοδον. Τότε ἐξάπτεται ἔτι μᾶλλον ἡ μανία τῶν στασιαστῶν, ἀνατρέπουσι τὰ πάντα, ῥίπτονται ἐπὶ τῶν ἔχθρῶν των, τοὺς τρέπουσιν, εἰς φυγὴν, τοὺς ἀποσφάττουσιν ἀνιλεῶς, καὶ νεκροὺς ὄντας, τοὺς καλύπτουσιν ὕδρεις· ὀρῶνται τότε Ἀθενσαρράγαι τινὲς νὰ ὅρμωσι θηριώδεις ἐπὶ τῶν Ζέγρων, ὡς ἐπιπίπτει πειναλέος λέων εἰς τὴν λείαν του, ἵνα τὴν κατασπαράξῃ.

Εἶναι ἀρχαία σκέψις, πλὴν ἀληθεστάτη! Τὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος, δὲ πάθος τι τὸν παρασύρει! Τίς δύναται νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ τότε ὡς ποίημα Θεοῦ; Εἶναι ἡ σεβαστὴ εἰκὼν αὐτοῦ, ἡ μᾶλλον θηρίον γενόμενον ἔρμαιον τυφλοῦ καὶ θηριώδους ἐντίκτου; Τὰ οὖτα καρατομηθέντα σώματα τῶν Ἀθενσαρράγων κατεστορέθησαν ἐπὶ μελάνων ἐριούχων, καὶ ἐφέρθησαν οὖτας εἰς τὴν πόλιν. Ὁποῖα ἀντικείμενα φρίκης εἰς τὸν λαόν! Ἐνόμιζον ὅτι θέλεπουσι τὰς σκιάς ἐκείνων τῶν ἀθλίων, ἀναθρωσκούσας ἐκ τῆς γῆς, καὶ ζητούσας ἔλεος καὶ ἐκδίκησην, καὶ ὅτι ἡκουούν τοὺς ὁδυρμοὺς καὶ οἰμωγὰς αὐτῶν. Μύζας ὁ ταδελφὸς τοῦ Ἀβδαλῆ, ὅστις διὰ τὴν ἀνδρείαν του, καὶ διὰ πλείστας γενναιίας ποάζεις αὐτοῦ, ἀπέκτησεν ἐκεῖνο τὸ ἀτομικὸν σέβην, ὅπερ πρέπει νὰ θεωρήσου: ὁ

πρῶτος βαθὺς καὶ μεγίστη τιμὴ, ὡμίλησεν ὕδε πως εἰς τοὺς σατιαστὰς· φίλοι, οἱ Ἀθενσαρράγαι πρέπει νὰ ὕστιν ἱκανοποιημένοι· ὑπάρχει μέτρον εἰς τὴν ἀγανάκτησιν καὶ αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην. Ο ὑμέτερος Κυριάρχης ἐτιμωρήθη ἀποχρόντως διὰ τὰ πταισματα αὐτοῦ καὶ ἐνόχους πράξεις του. Νῦν ὁφείλετε νὰ ταχθῆτε ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ὑπακοῆς. Μὴ παρέξητε εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὰς ἐπιβλαβεῖς ἀφρομάς, καρπὸν ἄφευκτον τῶν διαιρέσεων ὑμῶν· οὐχὶ χωρὶς λύπης βλέπω, ὅτι ἀκρινῶμεν τὰ ὅπλα των ἐναντίον ὑμῶν· δέχθητε τὰς συμβούλιας μου, μὴ διαχωρισθῶσι τὰ μέλη ἐκ τῆς κεφαλῆς. Ο Ἀβδαλῆς ἐστὶ ὁ νόμιμος ὑμῶν βασιλεὺς· μὴ θεωρεῖται τὰ πταισματά του, καὶ αὐτὸς θέλει συγχωρήσει τὴν παραφορὰν ὑμῶν, ἔγκλημα πάντοτε εἰς τοὺς ὑπηκόους. Οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ ἔμφρωνος τούτου ἀνδρός, ἔφερον τὰ αἴσια ἀποτελέσματά των· οἱ Ἀθενσαρράγαι ἔβαλον εἰς τὴν θήκην τὸ ξύφος, ὁ λαὸς εἰρηνεύεταις ἐπαυσε τὰς στασιώδεις κραυγάς του, ὅμως ἡ Γρανάδα ἔφαινετο εἰκὼν βαθυτάτης καταπλήξεως καὶ τῇ ἀληθείᾳ οἱ Ἀθενσαρράγαι ἡξώθησαν παρὰ τῶν συμπολιτῶν των ἀγάπτης ὄντως μοναδικῆς, καθὸ ἐκείνη ἡ ἀρχαιοτάτη οἰκιγένεια, διαπρέπουσα διὰ λαμπρὰς ἀρετὰς, ἐπιχειρήματα ὠφέλιμα εἰς τὸ ἔθνος, καὶ δι’ ἀπειρα εὐεργετήματα, ἦν τότε, ὅτι ἡσαν ἄλλοτε ἐπὶ Καλίφων οἱ ὄνομαστοὶ Βαρμεκίδαι. Ἐν τούτοις ἡγνοεῖτο τὶ ἔγεινεν ὁ Ἀβδαλῆς. Ο Μύζας ἤκουε τέλος πάντων, ὅτι κατέφυγεν εἰς τέμενός τι Μωαρμεθανικὸν, κείμενον παρὰ τὸ ὄρος, ὄνομαζόμενον ἐν τῷ παρόντι ‘Αγία Ἐλένη’ ἐσπευσε λοιπὸν ἵνα ὑπάγῃ ἐκεῖσε, ἀλλὰ μόλις ὅφη πόρρωθεν ὑπὸ τοῦ φορδεοῦς Μονάρχου, ἤκουεν εὐθὺς νὰ ἐρωτᾶται ὑπὸ αὐτοῦ· λοιπὸν ἀδελφὲ ἔρχη ἵνα μοὶ φέρης τὸν θάνατον; Καὶ τί ἔγεινεν ἡ Φατίμη; καὶ τοι ἀπιστος τὴν ὑπεραγαπῶ. Νῦν δὲν εἶναι καιρὸς, ἀποκρίνεται ὁ Μύζας νὰ τοι ἐλέγξω τὰς ἀδικίας σου καὶ τὰ στυγερά σου ἔγκληματα· προσπάθησε ν ἀνακτήσῃς τὴν ἀγάπην τῆς Φατίμης καὶ τὴν εὔνοιαν τοῦ λαοῦ σου. Ἐλέθε γ’ ἀναλαβῆς τὸ σκηνήτρον, καὶ ἐργῷ προ σπάθης να ἐξαλεύψῃς τὴν μνήμην τῶν ὅσων αὐτὸς σὺ δὲν δύνασαι ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΝΩΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΝΩΝ

Ο Αθδαλῆς ἐπανακάμπτων εἰς Ἀλάμβραν καὶ ὁδὸν ἀπαντᾶ τρανὰ δείγματα ἀπογνώσεως καὶ ὀργῆς, ἐξ ὧν ἐναργέστατα κατανοεῖ ποιὰ κινήματα μίσους καὶ ἐμπαθείας διεγείρει ἡ θέα βρελυκτοῦ Δεσπότου, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς ἀναγνώσκει εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς ἐκάστου εἰλικρινεστάτας μαρτυρίας ἀγάπης καὶ λατρείας· ἡ σιωπὴ τῶν λαῶν, ἔλεγέ ποτε ῥήτωρ τις, εἶναι τὸ μελετητήριον τῶν ἡγεμόνων. Ἐν τούτοις ἡ συκοφαντία δὲν ἀφωπλίσθη ἀκόμη· ἀναβοταὶ ταχέως, καὶ ἐπιμένει ν' ἀτιμαζῆ τὴν τάλαιναν Σουλτάνην. Οἱ κατηγορήσαντες αὐτὴν μοιχίας, κατασκεδάσαντες ἐναντίον τῆς ἀμαζαξίηρεων, διετέίνοντο ἐπιμόνως, ὅτι θέλει ὑποστηρίξωσι διὰ τῶν ὄπλων, ἀπέναντι οἰουδήποτε, ὅτι ἡ βασίλισσα ἔστι ἔνοχος, καθὼς καὶ ὁ Ἀλδίν Ἀμέτης οὐδὲ ὁ τάφος σώζει ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν ἔχθρῶν τῆς τὴν ἐνεδρευομένην ἀρετήν· καὶ βλέπομεν ὅσαι ἡμέραι τὰ παραδείγματα. Η ἀδυναμία εἶναι σύντροφος τῆς ζηλοτυπίας.

Ο Αθδαλῆς ἐφαίνετο κατ' ἀργάδες, ὅτι ἀπίλλαξεν ἑαυτὸν πάσης πονηρᾶς ὑποψίας, περὶ τῆς ἀθωτοτος τῆς συζύγου του· ἀλλὰ ταχέως ὑπετροπίασεν εἰς τὰς ἀδίκους ὑπονοίας του. Η Φατίμη λοιπὸν ἐνεβλήθη πάλιν εἰς τὸ δεσμωτήριον. Ο Μύζας τρέχει μάτην καὶ ἀνωφρέλως εἰς τὸν ἀδελφόν του — Πᾶς! Τὸ δοχεῖον ὅπερ περιεῖχεν ἀλλοτε δηλητήριον, θέλει διατηρεῖ πάντοτε τοὺς θανατηφόρους χυμούς του; Η δυστυχία ἡτις ἡδύνατο νὰ κληθῇ ὁ πρώτος δυνάστης, ὅστις κάμνει πάντας νὰ αισθάνωνται τὴν σιδηρῶν ῥάβδον του, βαρύνων αὐτὴν καὶ ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ αὐτῶν τῶν βασιλέων, μάτην σᾶς περιβάλλει μὲ τὰς τιμωρίας της; Πέπρωται ἵσως, ἐκεῖνοι οὓς ὁ Θεὸς ἔθεσεν, ἐπὶ τοῦ θρόνου, νὰ ἔχωσι τὰ ὡτα ἀναπεπταμένα εἰς τὸ φεῦδος, ἀλλὰ κλεισμένα καὶ βεβουσμένα εἰς τὴν ἀγαθοποιίαν καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν; Πᾶς! Εἰσθε τόσον τυρλὸς νὰ ὑποπτεύσαντὴν βασιλίσσαν;

Η ἀρετὴ τῆς διεψεύσθη οὐδὲ καν ἀπαξ; Πότε θέλετε ἀφαιρέσει ἀπὸ τὸν ὄφθαλμῶν σας τὴν ὄλεθρίαν ἀχλὺν; Προορὼ τὰς δυστυχίας μας, πλησιάζομεν εἰς τὴν ἀπαλισμένηρην τῆς ἐκτιτυσεώς μας, καὶ ἵσως τῆς τελείας καταστροφῆς μας.

Ο βασιλεὺς ὅστις δὲν χαίρει τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων του, κλονεῖται ἐπὶ τοῦ θρόνου. Εἴθε αἱ κακαὶ προρρήσεις μου νὰ μὴ ἐπαληθεύσωσιν! Ο θάνατος ἡ κάλλιον εἰπεῖν ἡ δολοφονία τοῦ Ἀλδίν Ἀμέτη σύρει ἐφ' ἡμῶν τὴν καταστρεπτικὴν στιγμὴν τούτου τοῦ κράτους, καὶ ἐστὶ φόβος μήπως ἔφθασεν ἡδη.

Η ζηλοτυπία ἐστὶ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἡτις ἀνθίσταται εἰς τὰ ἡρωϊκώτερα φάρμακα. Περιεγράψαμεν τὸν βασιλέα τῆς Γρανάδας χαρακτήρου ἀσθενοῦς καὶ ἀνηθήκου, τοιοῦτος δὲ χαρακτῆρες ὑπόκεινται πάντοτε εἰς σφάλματα. Τπῆρχον στιγμαὶ τινες εἰς τὰς ὄποιας ὁ δυστυχὴς Μονάρχης ἤθελε νὰ ἀποβρήξῃ τὰ δεσμὰ τῆς συζύγου, νὰ προσπαίσῃ εἰς τὰ γόνατά της, καὶ νὰ τῇ ἀποδώσῃ τὴν ισχύν της ἐπὶ καρδίας ἀστάτου καὶ ἐνδιδούσης εἰς πᾶσαν ἐντύπωσιν. Οἱ Ζέργοι φοβούμενοι τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐκδίκησιν τῆς βασιλίσσης, δὲν ἄφοναν νὰ τῷ κρατατιώθωσι τοιαῦτα αἰσθήματα, καὶ δεικνύοντες αὐτῷ συνεχῶς τολμηρὸν ἀντεραστὴν, εὐτυχήσαντά ποτε ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Φατίμης, δὲν ἔπαυον νὰ προβάλλωσιν εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ ἡγεμόνης, σύρομένου πάντοτε κατὰ τὴν ἔφεσίν των, τὴν εἰκόνα συζύγου καιρίως προσβεβλημένου. Εἰς ταύτην τὴν ἀποτρόπαιον ίδεαν, ὁ ἐμβρόντητος Αθδαλῆς ἐπανήρχετο εἰς τὴν τυρλήν του παραφροσύνην, καὶ ὥμυνεν τὴν ἀπώλειαν τῆς βασιλίσσης. Ήδη ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ πάρα τοῦ Μονάρχου, τὸ νέον συγερὸν ἔγκλημα· ἤδη ἡτοιμάζετο ἡ ἀσπλαγχνος πυρὰ ἡ μέλλουσα νὰ καταφάγῃ τὸ ἀθῶν θῦμα· ἡ ἀναξιοπαθοῦσα Σουλτάνη ἡδη ἔβλεπεν ἐκ τῆς σκοτεινῆς φυλακῆς της, ν' ἀνάπτη τὸ σκληρὸν καὶ βρέμον πῦρούδεις δὲ ἐκ τῶν ὑπηκόων της ἐτόλμα νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ. Μοχαμέτης εἰς τῶν Αθενσαρράγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀλδίν Ἀμέτη, ἀγανακτῶν διὰ τὴν χαμέρπειαν τῶν συμπολιτῶν του, ἀποφασίζει νὰ προστρέψῃ ὑπὲρ τῆς βασιλίσσης εἰς τοὺς Χριστιανοὺς Ιππότας· ἐγνώριζεν ἡδη, ὅτι ὁ Δὸν Καρόλος Ὁρνανδέζης ἦν ὁ περιφριμότερος μεταξὺ ἐμένων· καὶ ὅτι ὁ ἀνδρεῖος Ισπανὸς εἶχε παραπομένη τὴν τοῦ Ἀλδίν Ἀμέτην, μετὰ τοῦ ὄποιου ἔμελλε νὰ μετανιώῃ ἐπειδὴ τοῦ περιβόλου, εἰς τὸν καιρὸν καθ' ὃν ὁ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΗΞΕΠΤΟΥΟΥ περιβόλου, εἰς τὸν καιρὸν καθ'

Αβδαλῆς τὸν εἶχε θυσίασει, μετὰ τῶν λοιπῶν συγγενῶν του, εἰς τὴν ζηλότυπον μανίαν του· μόλιν τοῦτο ὁ Μοχαμμέτης ἔστειλε γραμμάτιον τῷ Δὸν Καρόλῳ, ὅπερ ἐνταῦθα καταχωροῦμεν ἐν ἔκτάσει.

ΓΕΝΝΑΙΟΦΡΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΕ!

« Ἐπιστέλλω σοι, πεποιθὼς τῇ σῇ ἀρετῇ καὶ ἀνδρείᾳ· γυνώ· » σκω τὰς κατὰ σοῦ ἀδικίας ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ μου· πλὴν αὐτὸς « δὲν ζῇ πλέον. Ὁ Δεσπότης ἡ μᾶλλον τύραννος, βάρβαρος ἡ· » ματε καὶ ζηλότυπος, ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον ἢ εἰδησες « τοιαύτης δολοφονίας ἥλθεν εἰς τὰς ἀκοάς σου. Ἐξελέξα σε ἵνα « ἐκδικήσῃς τὴν μνήμην τοῦ Ἀλβίνος Ἀμέτη, ἀθώου τοῦ ἐγκλή- » ματος τοῦ ὄποιου οἱ Ζέγροι τὸν κατηγόρησαν, παρὰ τῷ Ἀβδα- » λῷ. Ὁφείλεις νὰ πιστεύῃς ὅτι σοὶ βεβαιῶ· σοὶ τὸ ὄμνύω εἰς « τὴν τιμὴν μου· ἡ διαφράτης θρησκείας δὲν κωλύει ποσῶς « νὰ πιστεύῃς εἰς τὴν χριστοήθειάν μου, καὶ νὰ ἐκδικήσῃς τὴν « ἀθωότητα· ἀμφότεροι λατρεύουμεν τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ ἐν ὄν- » ματι αὐτοῦ, ἴκετεύω τὴν βοήθειαν τοῦ βραχίονός σου, διὰ νὰ « ὑπερασπίσω μίαν δυστυχῆ ἡγεμονίδα, κινδυνεύουσαν νὰ γείνῃ « θῦμα τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς συκοφαντίας. Εἰμὶ βέβαιος, ὅτι « μόλις λάβεις τὸ γραμμάτιον μου, θέλει παρουσιασθῆς ἐνταῦθα « ὠπλισμένος μὲ τὴν ἀσπίδα τῆς ὑπερασπίσεως. Ἀν ὑπάρχωσιν « ἵππόται χριστιανοί, μὲ εὐγενῆ φρονήματα, ὡς τὰ ἰδιαῖς σου, φέρε « αὐτοὺς μαζῇ σου, καὶ ἂς σὲ μιμηθῶσιν. »

» ΜΟΧΑΜΜΕΤΗΣ. »

Ο κημιστὴς τοῦ γράμματος τούτου, ἀναγγέλει τῷ Μοχαμμέτῃ, ὅτι ἐνεχείρισεν αὐτὸν εἰς τὰς ἱδίας κειρὰς τοῦ Δὸν Καρόλου. Αὕτη εἴναι ἡ ἀπάντησις, λέγει· Ἀβενανδραγαστις Ι. Βεβαιώθητι, ἐπινα- είναι ὁ Μοχαμμέτης, ὅτι θέλομεν τοὺς ἴδην μετ' ὀλίγον ἐντὸς λαμβάνειν ὁ Μοχαμμέτης, ὅτι θέλομεν τοὺς ἴδην μετ' ὀλίγον ἐντὸς τούτων τῶν τειχῶν. Ο Οργανδέζης θέλει μᾶς ὑπερασπίσθη, εἰς τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς. Ἐν τοσούτῳ οὐ γενναῖος Ισπανὸς τῶν δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη εἰς τοὺς ἀνυπομόνους ὄφθαλμους, ὅσων τῶν

περιέμενον, καὶ ἡ ἀπαίσιος ἡμέρα ἔφθασεν. Ἐξάγεται τῇς εἰρ- κτῆς ἡ ἀναξιοπαθοῦσα Σουλτάνη, περικοσμημένη, οὔτως εἴπεν, ἐκ τῆς ιδίας της δυστυχίας, καὶ δεικνύουσα εἰς τὴν συμπεριφο- ράν της ὑπόκλισιν, ἀρμόζουσαν εἰς τὴν καταθλιβομένην ἀρετήν. Στρέφει πανταχοῦ τὰ βλέμματα, ἀλλὰ δὲν βλέπει οὐδένα ὅστις νὰ ἦται διατεθειμένος νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ. Η ἐγκαταλειπμένη ἀθωότης, ἀνακράζει, ἡ δυσυχής, ἡ ἐγκαταλειπμένη ἀθωότης θέλει ὑποστῆ τὴν ποινὴν, ἀνήκουσαν μόνον εἰς τὸ ἔγκλημα! Λιώνιον αἰσχος θέλει ἐπιχαραχθῆ εἰς τὴν μνήμην μου, καὶ τοι ἄμωμος καὶ καθαρὰ ἡ ζωή μου! καὶ οὐδεὶς ἔξει τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ δίκαια μου! Τὶ ἔστιν ἡ τύχη! πάντες ἀφ' ὅσους ἡλπίζα βοήθειαν εἰς τὴν ἀθλίαν μου θέσιν, πάντες μ' ἐγκατέ- λειψαν! μ' ἐγκατέλειψαν! Οὐτω λέγουσα ἡ δύστηνος καὶ ἀξιο- δάκρυτος βασίλιστα δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, τὰ ὄποια τῆς διακόπτουσι τὴν φωνὴν· ἀλλὰ ἀγωνίζομένη νὰ τὸ ἀπο- κρούσῃ, προσέθηκεν ἀτρομήτως: Ο Θεὸς μόνος γυνώσκει τὴν ἀλή- θειαν! Σὲ λοιπὸν εἰς ταύτην τὴν στιγμὴν, σὲ μόνον Μεγάλε Θεὲ, ικετεύω.

Ἐπεκράτει εἰς τὴν συνάθροισιν λυπηρὰ καὶ βαθεῖα σιωπή· δημος ὁ Μοχαμμέτης λέγει τῇ ἡγεμονίδι, ὅτι ἀκόμη δὲν πρέπει ν' ἀποβάλλῃ πᾶσαν ἐλπίδα, καθὸ εἰς ὑπεράσπισιν της ἔρχεται ἴσχυρὸς ἐκδικητής, ὁ ἀνδρεῖος Οργανδέζης. Ἐλπίζε λοιπὸν εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ βραχίονός του. Ο Μοχαμμέ- της μόνος ἐκολακεύετο ἀκόμη μὲ τοιαύτην ἐλπίδα· ἐθριμέψευεν ἦδη ἡ συκοφαντία, καὶ κατεῖχε τὸν λαὸν, ὅστις ἐδικαίωνεν τοὺς Ζέγρους, θεωροῦντας τὴν καταδίκην τῆς βασιλίσσης, ὡς δίκαιαν ἀπόφασιν. Η Σουλτάνη ἐν τούτοις προσέρχεται εἰς τὴν πυρὰν, ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἐσκεπασμένον μετὰ καλύπτρας· ἀρχίζει ν' ἀναβαίνη, βοηθούμενη ὑπὸ δύο περιλύπων καὶ δακρυρρόσουσῶν γυναικῶν. Αντειχεὶ αἰφνίς κραυγή· ἵδου αὐτὸς, ἵδου ὁ Οργανδέ- ΙΑΚΩΒΑΝΗΣΙΟΥ ἡ ἀμφιβάλλης, (λέγει ὁ ἀνδρεῖος Ισπανὸς πλη- δημοσιαὶ μετρικοὶ πληροφόροι, θεοὶ ἔξηλθε καὶ ἡ φωνὴ) ἡδύνασσον ν' ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ, οὗτος ὁ Οργανδέζης δὲν θέλει βραδύνει οὔτε μίαν

στιγμὴν νὰ ἐμφανισθῇ, ἐνῶπιόν σου; Τοῦτο ἥθελεν εἰσθαι πρω-
τεολὴ ἀσυγχώρητος! Ἰδοὺ ἐγὼ, ἰδοὺ ἐγὼ προστρέχω, ἵνα ἐκδι-
κήσω τὸν ἀδελφὸν σας, καὶ τοι ἐστάθη κατ' ἐμοῦ τόσον ἄδικος
καὶ ἀπάνθρωπος· οὐρύττομαι· Ἰππότης τῆς Σουλτάνης βασιλί-
στης· οὗτοι οἱ ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ, οἵτινες κατεδέχθησαν νὰ μὲ
συνοδεύσωσιν, (ἥσαν πέντε), ἔχουσι πάντες τὴν ἀνδρείαν μου
καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προστατεύσωτι· τὴν ἀλήθειαν, καὶ εἴμεθα
ἔτοιμοι νὰ δώσωμεν τὰς ἀποδείξεις, ἀν οἱ "Αραβες εἰσὶ τόσον
δειλοὶ ὡςτε νὰ ἐπιτρέψωσι νὰ θανατωθῇ ἡ βασίλισσα αὐτῶν·
θέλει εὑρεῖ τοὺς ὑπερασπιστάς της εἰς τοὺς ἔχθρους τοῦ Μωάμε-
θανικοῦ μεγαλείου. Τοιοῦτοι λόγοι διήγειραν τὴν περιέργειαν τῶν
παρεστώτων. Ἐκεῖνοι οἱ κύριοι, ἐλαύνοντες ἐπὶ χρυσοφαλάρων
ἱππων, ἐκράτουν τὸ δόρυ παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ εἴχον πιασμένας
τῆς ἀσπίδας, ἐνῷ ὁ Δῶν Κάρολος ἔξποκολούθησε νὰ λέγῃ. "Ημεῖς
εἴμεθα χριστιανοί· Ἡ Σουλτάνη πρεσβεύει θρησκείαν ἐναντίαν εἰς
τὴν ἴδιαν μας· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ παντὸς μᾶς ἐπι-
βάλλει τὸ καθήκον νὰ σεβώμεθα τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ὑπερα-
σπιζόμεθα τὴν ἀπηλπισμένην ἀθιώτητα. Ποῦ εἰσὶν οἱ κατήγο-
ροί της, ἀς ἔλθωσι, ἀς πολεμήσωσιν, ἡμεῖς εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ τοὺς
τιμωρήσωμεν. Τὸ ἀπροσδόκητον συμβάν διεγείρει εἰς πάντας
τοὺς περιεστώτας νέον ἐνδιαφέρον, ἀγνωστον εἰς πάντα ἄλλον.
Πάντων οἱ ὄφθαλμοὶ προσηλοῦνται ἐπὶ τῶν Ἰσπανῶν Ἰπποτῶν,
καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ Δῶν Καρόλου, δι' ὅσα εἶπε καὶ διὰ τὸ ἡρω-
κὸν σχῆμα του. Ὁ Ἰδιος Ἀλδαλῆς ἐδοκίμαζε καθ' ἕαυτὸν τὰ
αἰσθήματα θαυμασμοῦ καὶ ὑπολήψεως, ἀ ἐκεῖνα ὁ ἀνδρεῖος ἀνήρ
ἐνέπνεε μὲ τὴν γενναίαν του παρουσίαν. Οἱ ἀνδρεῖοι ἵπποται ἔρ-
ριψαν τὰς χειρίδας των ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας· ἡ δὲ Φατίμη
καθ' ἕαυτὴν ἐδόξαζε τὸν ὑψίστον διὰ τὴν ἀπροσδόκητον βοή-
θείαν, καὶ ἐδέετο τοῦ Θεοῦ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του, ἐπιβλέπων
εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἐκδικητῶν της.

Πολλοὶ Ζέγροι συνέλεξαν τὰς γειτίδας, ὑποχρεούμενοι νὰ βεβαι-
ώσι διὰ τῶν ὅπλων τὸ θεοσυγές θευδός των. Ὁ Ὄρνανδέζης, πρὶν
ἢ ἐμβῆ εἰς τὴν βαλείδα, ἀνεβοήτε πλήρης πόστερος· Θεέ μου,

ἐπίδειξον νῦν τὴν δικαιοσύνην σου καὶ τὸ μεγαλεῖόν σου· καται-
σχυνε τοὺς ἀπίστους τούτους, προσθέτοντας εἰς τὰς μιαράς των
συκοφαντίας τὰ τυφλὰ καὶ ἀκάθεκτα πάθη των!

'Ανοίγεται ἡ παλαιότρα· φρύαττουσιν οἱ Ζέγροι, καὶ μαινό-
μενοι ἀναβοῶσιν ἐπίσης καὶ αὐτοί· ναὶ ἡ βασίλισσα ἐστὶ ἔνοχος,
καὶ θέλει τὸ ὑποστηρίζωμεν μὲ τὸ αἷμά μας, μὲ τὴν ὥδιαν μας
ζωὴν! .

Προχωροῦσιν οἱ ἀθληταί· τὰ δόρατα διασταυροῦνται· οἱ "Αρα-
βες κατ' ἀρχὰς νικῶσιν· θέντος ἡ Φατίμη καὶ ὁ Μοχαμμέτης κατα-
λαμβάνονται ὑπὸ ζωηροτάτης ἀγωνίας· ἀλλ' οἱ Ἰππόται ἀναλαμ-
βάνοντες τὴν ἀνδρείαν των πιέζουσι δεινότερον τοὺς ἀπίστους.
Τὰ δόρατα συντρίβονται σχιδακηδὸν, καὶ ὁ Δῶν Καρόλος λέγει
εἰς τοὺς "Αραβας, ἀς μεταχειρισθῶμεν τὴν σπάθην· ἡ νίκη ἔσται
λαμπροτέρα· διπλασιάζεται ἐν τούτοις ἡ λύσσα τῶν Ζέγρων· εἰς
έξ αὐτῶν τραυματίζεται περὶ τὴν κώφαν τοῦ τραχήλου καὶ πί-
πτει ἡμιθανής ἐπὶ τῆς κονίστρας· ὁ Ὄρνανδέζης ὑπόσχεται νὰ
τῷ χαρίσῃ τὴν ζωὴν, ἀν δύμολογήσῃ γεγονείᾳ τῇ φωνῇ, ὅτι ἀδί-
κως καὶ συκοφαντικῶς ἐξέμερισε τὴν ὑπόληψιν τῆς βασιλίσσης
του· ἀλλ' ὁ ἐναγῆς καὶ ὀλάστωρ, τετυλωμένος εἰς τὸ ἔγκλημα,
ἀποποιεῖται νὰ τὸ πράξῃ μάλιστα ἐπιμόνως διατείνεται, ὅτι
ἡ Σουλτάνη κατηγορήθη δικαιώσις.

'Ο Ἰσπανὸς τότε ἀδιστάκτως βυθίζων εἰς τὰ στέργα του τὸν
φυνικὸν σίδηρον, ὄφρα καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Ἡ συμπλοκὴ γίνεται
τρομερὰ, πανταχοῦ ἔρει ποταμηδὸν τὸ θερμὸν αἷμα τῶν πο-
λεμιστῶν. Τέλος πάντων οἱ Ζέγροι ἀναγκασθέντες νὰ ὑποκύψω-
σιν εἰς τὴν ἀνδρείαν τῶν χριστιανῶν, ἐπισφραγίζουσιν ἡττώμενοι
τὸν θριαμβὸν τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ ταῖς ἐσχάταις αὐτῶν ἀνα-
πνοαῖς, δύμολογοῦσι, « ὅτι ὁ βάψας πρῶτος τὸ ἐδαφός μὲ τὸ πα-
» ράνομον αἷμα του, ἦν ἀνθρωπος ἐπίσουλος καὶ διαβολεὺς, καὶ
» ὅτι ἡ Σουλτάνη ἦν ἀναμφιθόλως ἀδῶα. »

'Η Φατίμη εἰς τὰς λογομαχίας ταύτας ἀπώλεσεν ἐκ τῆς πρώ-
της στήματος πατέσαι ζωτικὴν λειτουργίαν τῶν αἰσθήσεων· ἀλλὰ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
από χρανγατή τοῦ λαοῦ ουσαὶ σχεδὸν τόσαι σάλπιγγες τῆς δικαιο-
ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ώσεως της, τὴν ἀφήρπασαν ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ θυνάτου, ὡστε
ἀνοίξασα τοὺς ὄφθαλμούς της, ὥρεζε τὰς χεῖρας εἰς τὸν Δὸν Κά-
ρολον, διστις τῆς ἔλυε τὰ δεσμὰ, καὶ τῷ εἶπε γενναιέ μου ὑπέρ-
ρολος, σεβαστέ μου λυτρωτά! Ποῖα εὐγνωμοσύνη δύναται νὰ σᾶς
μαχε, σεβαστέ μου λυτρωτά! Ποῖα εὐγνωμοσύνη δύναται νὰ σᾶς
ἀνταμείψῃ δὲ ὅσον σᾶς ὄφειλω; Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς προσ-
φέρω ταύτην τὴν καλύπτραν, ταύτην τὴν καλύπτραν θερεγμέ-
φέρω ταύτην τὴν καλύπτραν, καταδέχθητε νὰ τὴν φέρητε εἰς τι-
νην ὑπὸ τόσων δακρύων· καὶ καταδέχθητε νὰ τὴν φέρητε εἰς τι-
μὴν μου, ὑποδήποτε σᾶς καλέστη ἡ ὑμετέρα ἀνδρεία καὶ ἀρετή.
Κυρία, ἀποκρίνεται ὁ Δὸν Κάρολος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσφέ-
ρεις, ἀποκρίνεται ὁ Δὸν Κάρολος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσφέ-
ρεις, καταδέχθητε νὰ μὲ ἀκολουθήσωσι, καὶ ἀξιω-
θέντας ἐπίσης νὰ λάβωσι τοιοῦτον τιμητικὸν ἐπαθλον.

Ἔμεις ἔξετελέσαμεν τὸ καθῆκόν μας, προστρέχοντες εἰς βοή-
θείαν σας, καὶ ἐπομένως γινώσκομεν εἰς ὑμᾶς μεγίστην χάριν,
ἀπολαύσαντες τὴν ὄχι μικρὰν εὐτυχίαν νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν
καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἀπταιστου ἀνθρώπητος.

Ἐντεῦθεν ἐννοεῖται τὴν θρησκείαν μας, τὴν ἀληθὴ θρησκείαν·
αὐτὴν μᾶς ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον νὰ ὑπερασπιΖώμεθα τοὺς δυστυ-
χεῖς καὶ ἀθλίους, νὰ προστατεύωμεν τὴν συκοφαντουμένην ἀρε-
τὴν, καὶ ν' ἀγαθοποιῶμεν τὴν καταθλιβομένην ἀνθρωπότητα·
καὶ ν' ὑμεῖς, ὃν ἄναξ, (ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Μονάρχην,) μὴ δίδε-
τε πίστιν εἰς ὑβριστικὰς καὶ προσβλητικὰς εἰσηγήσεις κατὰ φύ-
λου, ὅπερ πάντα τὰ ἔθνη περιποιεῖται· ἀποδίδωμεν ὑμῖν τὴν σύ-
ζυγον καθαρὰν καὶ ἀπολλαγμένην παντὸς ὄνείδους, οἱ ἔχθροὶ
αὐτῆς ἔσονται πάντοτε ἔχθροί μας. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ ὑμᾶς,
κηρύττομεν ὑμῖν τὸν πόλεμον καὶ σᾶς τὸν ἀνακοινώμενον καὶ ἀπὸ
τοῦ νῦν ἐτομάσθητε νὰ μᾶς ἐπανίδητε ὅσον τάχιστα, μετὰ
πολλῶν ἀλλων ἀνδρείων καὶ δωματίων Ἰπποτῶν. « Ἡγγικερ
» ή ὥρα, καθ' ἣν ὁ ἄρρεν Μοραβελάρδος δρεῖται νὰ κάμψῃ γέ-
» ρι, ἐρώπιον τοῦ νομίμου Λεσπότου. »

Ο Ἀεδαλῆς πολλὰ εὐχαριστημένος, ὅτι εἴρει ὁ θάρη τὴν σύ-
ζυγον, καὶ τοι ἡπειρήθη ὑπὸ τῶν Ἰπποτῶν, ἐνθυμίσεν εὔλογον νὰ
τοῖς κάμη τιμητικὴν ὑποδεξίωσιν.

Ο Μοχαμμέτης ἀνακτήσας τὴν εὔνοιαν τοῦ θασιλέως, διετά-
χθη νὰ παρασκευάσῃ λαμπροτάτην πανδαισίαν, ἐν ᾧ ἀπασα ἡ
πολυτέλεια καὶ Ἀραβικὴ καλαισθησία ἐπεδεικνύετο μεγαλο-
πρεπῶς. Οἱ Ἀθενσαράγαι ἔδεικν τῷ Δὸν Καρόλῳ μεγίστην εὐ-
γνωμοσύνην καὶ ὑπόληψιν. Ἔγεινε περιφημον ἀγώνισμα, ἐν ᾧ
τὴγενίσαντο πάντες οἱ μεγίστανες καὶ πρόκριτοι. Οἱ Ἰσπανοὶ ἤ-
ραντο πλεῖστα ἀθλα· αἱ δὲ κυρίαι τοῖς ἔχάρισαν ὠραιοτάτας ἐπω-
μίδας, καὶ τοὺς παρεκάλεσαν νὰ φέρωσι τὰ χρώματά των· ὅσον
δὲ διὰ τὸν Δὸν Κάρολον, ἀφιερώθη ὅλως διόλου εἰς ἐκεῖνο τῆς
βασιλίσσης, οὕτε τὸ παρήτησεν ἐφ' ὅρου ζωῆς του. Τέλος πάν-
των ὁ ἀνδρεῖος ἐκεῖνος Ἰππότης ἐξῆλθεν τῆς Γρανάδας, ἐν τῷ
μέσῳ γενικῶν ἐπιφημήσεων, καὶ προπεμπόμενος ὑπὸ πολλῶν πο-
λεμιστῶν Ἀράβων, οἵτινες δημοσίᾳ ἐνεκωμίαζον τὴν γενναιότη-
τα καὶ θαυμαστὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ.

ΤΕΛΟΣ

ΘΕΩ ΔΟΤΗΡΙ ΠΑΝΤΩΝ ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΚΛΕΟΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1.52.Φ6.0015

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ